

інновацій. / А. Соляник // Бібл. пл. – 2012. – № 2. – С. 26–28.

8. Сошинська В. Інноваційний досвід бібліотек на сторінках української фахової періодики. / В. Сошинська // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Вип. 13 / НАН Укр. нац. б-ка Укр. ім. В. І. Вернадського. АБУ / редкол.: О. С. Онищенко. – К., 2004. – Вип. 13. – С. 460–470.

9. Шрайберг Я. Л. Электронная информация, библиотеки и общество: что нам ждать от нового десятилетия информационного века? / Ежегодный доклад Конференции “Крым”. Год 2011 / Я. Л. Шрайберг // Науч. техн. б-ки. – 2012. – № 1. – С. 11–62.

**Н. Ю. Етенко, І. П. Аврамова, Т. М. Рахніна,
О. О. Кусмарова**
(Харківський національний університет радіоелектроніки)

**Інформаційне забезпечення користувачів на базі
міжбібліотечної взаємодії (досвід роботи НБ ХНУРЕ у
корпоративних проектах).**

На сучасному етапі розвитку інформаційних ресурсів та послуг для забезпечення більшості запитів користувачів бібліотекам необхідно взаємодіяти на різних міжбібліотечних рівнях із застосуванням нових інформаційних технологій. Корпоративні об'єднання бібліотек виступають як засіб адаптації до сучасних умов та вимог обслуговування віддалених користувачів: організація віртуальних довідкових служб, створення зведених довідково-пошукових систем, участь у формуванні та використанні БД тощо. Кожна бібліотека рано або пізно приймає рішення про участь у таких партнерських проектах. Наша бібліотека – НБ ХНУРЕ, – взаємодіє з іншими бібліотеками на регіональному й міжрегіональному рівні.

Корпоративний проект віртуальної довідкової служби (ВДС) бібліотек Харкова, – „Віртуальна довідка”, – був організований Харківською державною науковою бібліотекою ім. В.Г. Короленка та стартував у березні 2007 року. Цей проект об'єднав п'ять харківських бібліотек однією загальною

справою: ХДНБ ім. В. Г. Короленка, Центральну наукову бібліотеку Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, Наукову бібліотеку Харківського національного університету радіоелектроніки; Центр Науково-гуманітарної інформації Харківського державного університету „Народна українська академія”; Міську музично-театральну бібліотеку ім. К. С. Станіславського. Функціонування корпоративної ВДС Харкова здійснюється через веб-сайт ХДНБ ім. В. Г. Короленка: <http://korolenko.kharkov.com/> (Розділ: Послуги. Віртуальна довідка).

Для бібліотек Харкова ХДНБ ім. В. Г. Короленка – лідер у створенні віртуальної довідкової служби, а для нас – база практики, тому що завдяки участі у цьому проекті у вересні 2007 року було створено на нашому сайті самостійну ВДС НБ ХНУРЕ „Запитай бібліографа”.

За час роботи нашої бібліотеки у проекті (з 1.03.2007 р. по 1.02.2013 р.) було відпрацьовано 400 запитів. В основному, це найскладніші з усіх видів довідок – тематичні довідки. Тематика запитів: історія, філософія, соціологія, економіка, релігія. Але пріоритетними для нас були запити читачів стосовно спеціалізації нашого університету: комп’ютерні науки, радіоелектроніка, обчислювальна техніка. Кількість прийнятих запитів на день – десять, розподіл запитів такий: шість відпрацьовують оператори служби з ХДНБ ім. В. Г. Короленка у порядку надходження, а чотири надсилаються бібліотекам-учасницям корпоративної ВДС. Зазвичай запит відпрацьовується протягом однієї-двох діб. Якщо довідка складна, припустимий термін відповіді – до трьох днів.

Коли створювалася дана корпоративна служба, малося на увазі, що запити будуть розподілятися по другим бібліотекам з урахуванням тематичної спрямованості їх фондів, але на практиці вийшло трохи по-іншому. Розподіл запитів здійснювався автоматично, й іноді до бібліотек-учасниць проекту надходили питання, які не відповідали їх профілю. Щоб запит відповідав спеціалізації бібліотеки необхідно або здійснювати розподіл цих запитів „вручну”, або застосовувати елементи якоїсь програми з можливістю семантичного розбору, використовуючи ключові слова запиту як базу даних. Отже,

пропрацювавши чотири роки та враховуючи ділові пропозиції своїх партнерів, у нинішній момент організатори проекту вирішили трохи змінити формат сервісу для більш якісної та ефективної корпоративної роботи.

Робота в такому корпоративному проекті – справа непроста, але дуже цікава для бібліографів. Працювати віртуально, коли не бачиш свого читача, його реакції на відповідь, це незвичайно, та значно приємніше одержувати вдячність від користувачів за віртуальні відповіді. Необхідно зазначити, що ХДНБ ім. В. Г. Короленка неодноразово виносила подяку провідному бібліографу нашої бібліотеки Мурадовій Н. П., що є основним оператором ВДС, за сумлінну роботу та активну участь у даному корпоративному проекті. Для нас це стимул до подальшої плідної роботи в оновленому сервісі корпоративної віртуальної довідки.

Крім вказаного вище проекту, НБ ХНУРЕ є активним учасником декількох регіональних зведених каталогів, які видає та репрезентує також ХДНБ ім. В. Г. Короленка:

- **Зведений каталог періодичних видань у бібліотеках м. Харкова (НБ ХНУРЕ бере участь з 1978 р.);**

- **Зведений каталог іноземних наукових журналів, що надійшли у бібліотеки м. Харкова (з 1950 р);**

- **Бібліотечна справа. Бібліотекознавство. Бібліографознавство: зведений каталог нових надходжень до провідних бібліотек Харкова (з 2010 р).**

В даних каталогах відповідно відображується інформація про журнали, газети, видання органів НТІ (в т. ч. реферативних журналів ВІНІТІ на CD-ROM) українською, російською, іноземними мовами за визначені роки, видання Книжкової палати України та Російської книжкової палати, документи з бібліотечної справи і суміжних галузей знань (інформатика, книгознавство, документознавство, архівна та музейна справа), а також представлено дані про електронні аналоги публікацій.

Кожного року наша бібліотека отримує у середньому 100–110 найменувань науково-технічних збірників, 180-200 найменувань періодичних видань, в т. ч. зарубіжних, за профілем вишу, 6-8 назв журналів і 10–15 книг з бібліотечної справи. Ці дані відображуються у зведених каталогах і стають

доступні усім читачам Харкова, які отримують можливість скористатися цими відомостями для замовлення друкованих видань чи електронних копій частин книг та збірників, журнальних статей тощо або безпосередньо у бібліотеках, або за допомогою міжбібліотечного абонементу та служби електронної доставки документів.

Зведений каталог періодичних видань раніше виходив у традиційному друкованому вигляді, а з 2001 року – функціонує в електронному форматі. Його створювали сумісними зусиллями ХДНБ ім. В. Г. Короленка, Асоціація сучасних інформаційно-бібліотечних технологій (її організовано у 1992 році, наша бібліотека є однією із співзасновниць) та бібліотеки ВНЗ Харкова. Окремо треба відзначити потужний внесок викладача ХНУРЕ та по-сумісництву інженера нашої бібліотеки О. М. Нікітенка, доцента кафедри метрології та виміральної техніки, котрий брав активну участь у розробці програмного забезпечення та технічній підтримці даного проекту. На початку створення е-версії вісімнадцять бібліотек Харкова (з них – одинадцять вузівських) взяли участь у проекті. Зараз їх вже тридцять одна бібліотека, з яких – п'ятнадцять вузівських. Для електронного зведеного каталогу інформація надається у визначеній табличній формі, розробленій з метою поліпшення роботи зі збору та уніфікованого подання відомостей всіма бібліотеками-учасницями проекту. Наша бібліотека швидко та якісно готує інформацію про нові надходження для зведеного каталогу завдяки створенню спеціального шаблону для перетворення відібраної інформації з автоматизованої системи „УФД/ Бібліотека” в запропоновану форму, а також завдяки складенню технологічних мап вибірки журналів і збірників, що надійшли, для використання співробітниками відділу комплектування.

Репрезентуються дані корпоративні каталоги на веб-сайті ХДНБ ім. В. Г. Короленка (в розділах: „Видання бібліотеки та Електронні ресурси бібліотеки”, „Зведений каталог періодичних видань”). В розділі „Електронні ресурси” сайту нашої бібліотеки (<http://e-library.kture/library/>) також є посилання на вказані зведені каталоги та на електронні каталоги інших бібліотек Харкова, доступні через Інтернет.

Отже, відзначаємо, що виконання робіт з корпоративної каталогізації не потребує великих ресурсних затрат у зв'язку з впровадженням автоматизації в процеси комплектування й обробки видань, що надходять у бібліотеку, та використання спеціальних модулів автоматизованих бібліотечних систем для надання таких відомостей у зведені каталоги.

Оскільки однією з реалій нашого часу є бажання користувачів отримати інформацію „тут і зараз”, все частіше надходять запити власне на повнотекстову інформацію, і такий пошук починає тіснити бібліографічний. Рішення проблеми одержання повнотекстової або реферативної інформації – в основі запровадження нових корпоративних проєктів в Україні.

У 2006 році було створено **Асоціацію „УРАН” (Ukrainian Research and Academic Network; <http://uran.net.ua/>)**. Її засновниками стали вищі навчальні заклади України IV-го рівня акредитації (в т. ч. ХНУРЕ), Національна академія наук та Академія педагогічних наук України. Метою створення та діяльності Асоціації є координація дій і об'єднання зусиль її членів для сприяння створенню, розвитку й використанню єдиної національної науково-освітньої телекомунікаційної мережі України, для підвищення рівня освіти і науки, розвитку принципів інформаційного суспільства, повноправного входу України в глобальний інформаційний простір і представництва інтересів членів Асоціації (зараз це сімдесят дев'ять науково-дослідницьких та освітніх закладів) в органах державної власті, а також в українських і міжнародних організаціях

В рамках проєкту Інтернет-портал **УРАН** надає вільний доступ до наукових матеріалів різних видавництв (Розділ: Джерела наукової інформації). Сьогодні це дев'ять спеціалізованих баз даних на загальній **платформі OvidSP** з тематикою: природничі науки, будівництво, економіка, мистецтво, соціальні та гуманітарні науки, прикладні науки та технології). Крім того, через цей портал організовано доступи:

- до відкритих наукових архівів (Scirus, DOAJ, arXiv, CiteSeerx, CiteSeer, Cogprints);

- до електронних бібліотек публікацій по комп'ютерним наукам, патентам тощо (J-STAGE, Open J-Gate, U.S. PTO);

- до світових електронних бібліотек книг (Google Book Search);
- до інформаційно-пошукових систем (Google Scholar та інш.).

Завдяки сучасним технологіям мережа УРАН надає нову безкоштовну послугу – можливість проводити відеоконференції з одночасною участю до тридцяти користувачів.

Проект „Електронна бібліотека України: створення центрів знань в університетах України” („ElibUkr”, (<http://www.elibukr.org/>), було розпочато в 2009 році з метою якісного інформаційного забезпечення розвитку науки й освіти в Україні, організації доступу до світових інформаційних ресурсів і створення власних академічних ресурсів. Основа проекту – єдиний потужний портал, що спрямовує користувачів до усіх видів електронної інформації. Студенти та науково-педагогічні працівники вишів-учасників отримують вільний доступ до всіх ресурсів проекту. **ElibUkr** передбачає передплату ліцензійних інформаційних продуктів (електронних журналів, електронних книжок, баз даних). Ініціатор проекту – **Києво-Могилянська Фундація Америки**. Засновниками є три університети – Національний університет „Києво-Могилянська академія”, Черновецький національний університет ім. Юрія Федьковича, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. Проект відкритий для участі та стрімко розширює національну мережу.

Наша бібліотека, приєднавшись до проекту в листопаді 2010 року, дотримується певних умов: надання доступу до журналів **Американського інституту фізики (AIP)** и **Американського фізичного товариства (APS)**, колекції підручників **„Центру учбової літератури” (ЦУЛ)**, організація відкритого електронного архіву для наукових публікацій („EIAr KhNYRE” функціонує на веб-сайті НБ ХНУРЕ), забезпечення доступу в Інтернет-мережу з усіх комп’ютерів електронного читального зала бібліотеки.

Завдяки участі ХНУРЕ у проекті, надається можливість працювати з різними повнотекстовими БД (наприклад: „Вестники МГУ” і „Scientific.net”), а також надаються доступи за тріал-періодами (визначеними термінами безкоштовного

доступу): у 2012 році надано доступи до наступних БД: IPRbooks, Multi-Science, Market Research Monitor, „Гребенников”, MathSciNet, Encyclopaedia Britannica, Oxford Scholarship Online, БиблиоРоссика, Association for Computing Machinery, EBSCO. У 2013 році передбачається надання доступу до колекції наукових БД дисертаційних робіт ProQuest Dissertations and Theses, на який очікують науковці ХНУРЕ. Обов'язки по роботі з базами даних, доступи до яких надаються або ми хотіли б отримати, по оповіщенню про них громадськість вишу за допомогою електронного розсилання на кафедри, по створенню оголошень та презентацій на плазмовому екрані ХНУРЕ, у нашій бібліотеці виконує відділ електронних ресурсів. Співробітники відділу проводять також тестування різноманітних інформаційних продуктів та аналіз наданих доступів, що дозволяє зробити висновки про важливість того чи іншого ресурсу для вишу та допомагає в прийнятті рішення про подальшу передплату. У цьому випадку компанія, що надає доступи у БД, робить корпоративному клієнтові знижку при здійсненні передплати.

На закінчення зазначимо, що не дивлячись на технічні складності, які іноді виникають, рішення задач корпоративних проектів та міжбібліотечна партнерська взаємодія, безсумнівно направлені на подальше розвинення номенклатури бібліотечних послуг, впровадження нових форм якісного бібліотечно-бібліографічного обслуговування користувачів та розвиток фахових компетенцій співробітників бібліотек.

Література

1. Аврамова И. П. Эффективность использования информационных ресурсов TRIAL-доступов в библиотеке вуза (на примере НБ ХНУРЭ) / И. П. Аврамова // Каталоги та інформаційний пошук : матеріали наук.-практ. семінару у межах секції НМБК МОН України з обробки документів та ведення довідкового апарату, 27 листопада 2009 р., м. Харків, ХДУХТ. – Х., 2010. – С. 3–7. **2. Аврамова И. П.** Новые формы информационно-библиографического обслуживания удаленных пользователей / И. П. Аврамова, Н. Ю. Этенко // Четверті бібліографічні студії, присвячені 120-річчю Михайла

Ясинського : [зб. доп. та повідомл.]. – Х., 2009. – С. 50–57.
3. Нікітенко О. М. Проблеми обміну бібліографічними даними між бібліотеками Харківського регіону / О. М. Нікітенко // Четверті бібліографічні студії, присвячені 120-річчю Михайла Ясинського : [зб. доп. та повідомл.]. – Х., 2009. – С. 84–88.
4. Шахова И. Э. Электронные ресурсы научного назначения / И. Э. Шахова О. А. Кусмарова // Квант. – 2013. – № 3 (238). – С. 3.
5. Этенко Н. Ю. Оценка научных публикаций международными системами цитирования: библиотека представляет системы Web of Science и Scopus / Н. Ю. Этенко, О. А. Кусмарова // Квант. – 2011. – № 9/10 (233/234). – С. 5.

Т. С. Нестеренко

(Донецкий национальный университет экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского)

Практическое использование SWOT-анализа в управлении персоналом библиотеки

Сущность управления персоналом, заключается в установлении организационно-экономических, социально-психологических и правовых отношений субъекта и объекта управления. В основе этих отношений лежат принципы, методы и формы воздействия на интересы, поведение и деятельность работников в целях максимального их использования [4, с. 254].

Наиболее важной областью деятельности по управлению персоналом организации является разработка стратегии управления персоналом. В публикациях отечественных и зарубежных авторов эта тематика освещена многократно и подробно, что доказывает важность этой сферы менеджмента персонала. Но, следует отметить, что значительно меньше внимания исследователями и практиками уделено освещению проблемы реализации стратегии развития персонала организации. Между тем, именно эта область управления персоналом прямо и непосредственно влияет на процесс и результаты деятельности персонала организации, повышение эффективности и результативности его работы, что